

EĞİTİMDE YAŞANAN DÖNÜŞÜMÜN BOYUTLARI

Dr. Erkan AYDOĞANOĞLU
Eğitim Sen Eğitim Uzmanı

E-mail: erkanaydogan@gmail.com
Twitter: [@eaydoganoglu](https://twitter.com/eaydoganoglu)

EĞİTİMDE DÖNÜŞÜM

Eğitim sisteminin önceden belirlenmiş hedeflere uygun, örgütsel işleyiş ve içerik olarak sermayenin ve onun sözcüsü olan siyasi iktidarın siyasal-ideolojik ihtiyaçları ve hedefleri doğrultusunda düzenlenmesi ve yeniden yapılandırılması...

EĞİTİMDEKİ TEMEL DÖNÜŞÜM ALANLARI

❖ EĞİTİM ALGISINDA YAŞANAN DÖNÜŞÜM

(Eğitimin piyasalaşması ve ticarileştirilmesine yönelik adımlar ve pratik uygulamalar...)

❖ EĞİTİMİN İÇERİĞİNDE DÖNÜŞÜM

(Eğitimin içeriğinin dinselleşmesi, öğretim programlarının farklılıkları yok sayan “tekçi” bir mantık ile hazırlanması, ırkçı, gerici ve cins ayrımcı öğelerin varlığı...)

❖ EĞİTİM YÖNETİMİNDE DÖNÜŞÜM

(MEB’in örgütsel ve yönetsel yapısında değişim, siyasi kadrolaşma ve eğitim yöneticilerinin tasfiyesi...)

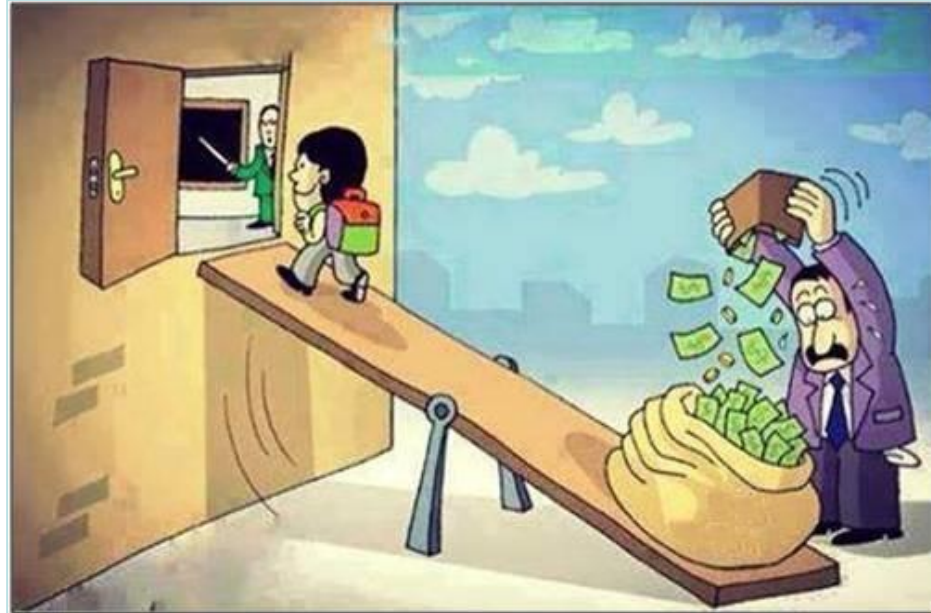
❖ EĞİTİM İSTİHDAMINDA DÖNÜŞÜM

(Esneklik, Güvencesizlik, Angarya, Rotasyon uygulamaları vb)

EĞİTİMİ TİCARİLEŞTİRME UYGULAMALARI

- ❖ Kamu kaynakları çeşitli teşvikler üzerinden özel okullara ayrılıyor...
- ❖ MEB bütçesinden eğitim yatırımlarına ayrılan pay yüzde 18'den yüzde 9'a düşürüldü...
- ❖ 2004'ten itibaren Okul Aile Birliklerine “şirket” statüsü verildi. Okullarda para toplama ve ihale işleri gibi uygulamalar üzerinden ticari faaliyetler arttı...
- ❖ Okullar kar-zarar hesabıyla, tıpkı piyasada faaliyet gösteren “şirketler” gibi işletilmeye başlandı...
- ❖ 2002-2015 yılları arasında velilerin cebinden yaptığı eğitim harcamaları 5 kattan fazla arttı...
- ❖ Eğitimciler, yardım toplama, kermes vb etkinliklerle okula “kaynak yaratmak” için kullanılıyor...
- ❖ Okullar ve üniversiteler her yönüyle birer “ticari işletme”ye dönüştürüldü...

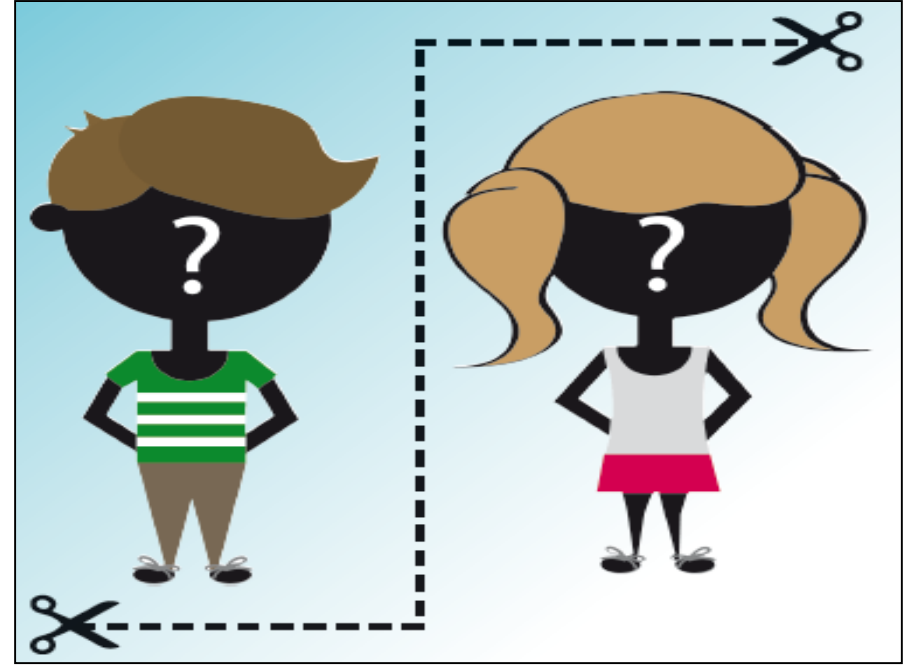
EĞİTİMDE TİCARİLEŞME!

EĞİTİMİ DİNSELLEŞTİRME UYGULAMALARI

- ❖ Müfredat değişikliği, öğretim programlarında dinsel referanslar, ders kitapları ve yardımcı kitaplara müdahale...
- ❖ Felsefe, bilim, sanat derslerinin sayısı azaltıldı, ders kitaplarına dini ifadeler yerleştirildi...
- ❖ Otizmli çocuklara 2010'da itibaren zorunlu din dersi getirildi...
- ❖ Okul öncesinde, kreşlerde, fiilen dini eğitim verilmeye başlandı...
- ❖ Eğitimde 4+4+4 dayatması: “Dindar” ve “itaatkar” nesil yetiştirme...
- ❖ Zorunlu din dersi ve “Zorunlu seçmeli” din dersleri dayatması...
- ❖ Okullara “mescit” zorunluluğu getirilmesi...
- ❖ Reşit olmayan kız çocuklarına başörtüsü uygulaması...
- ❖ İmam hatiplere ayrıcalık, normal okullarda imam hatip sınıflarının açılması...
- ❖ MEB-Diyanet-Dini vakıflar işbirliği üzerinden imzalanan protokoller...
- ❖ Okulöncesi ve ilkokul öğrencilerinin camilere götürülmesi...
- ❖ Kutlu Doğum Haftası ve okullarda dini içerikli yarışmaların artması...
- ❖ Karma eğitimin hedef haline getirilmesi...
- ❖ 19. Milli Eğitim Şurası kararları...

EĞİTİMDE DİNSELLEŞME!

Otizimli Çocuklara Zorunlu Din Dersi!

Milli Eğitim Bakanlığı otizmli çocuklar için kurulan özel eğitim merkezlerinin ders programlarında beden eğitimi dersinin saatini azaltıp, zorunlu dersi getirdi.

Otistik Çocuklar Derneği Başkanı'ndan skandal sözler

**ONLAR ATEİST
İNANÇLI HALE
GETİRECEĞİZ**

100 Temel Eser Kitap Çevirilerinde Uydurulan Dinsel Söylemler

- ❖ O. Wilde’ın Mutlu Prens’inde Miller ve Hans “Hayırlı sabahlar” diyerek selamlaşıyor...
- ❖ Pinokyo “Allah rızası” için ekmek istiyor...
- ❖ Tolstoy’un “İnsan Ne ile Yaşar” adlı kitabında “Bana acıdınız, Allah sizden razı olsun”...
- ❖ La Fontaine’den Seçmeler’de balıkçı, “Ya nasip”; tilki ise, “Allah yolunuzu açık etsin”...
- ❖ Anton Cehov’dan Seçmeler; “Çok günah işlemeye başladık. Allah’ı büsbütün unuttuk (...) Aklımızı başımıza toplamanın zamanı şimdi.”
- ❖ Andersen Masalları’ndaki Bülbül masalı, “Bir varmış bir yokmuş, Allah’ın kulları çokmuş” ...
- ❖ Pinokyo’dan tekerleme:
“Benim elim değil,
Fadime ananın eli.
El benden sebebi Allah’tan,
Okumak benden şifa Allah’tan.
Elemtire fiş, kem gözlere şiş
Bir daha nazar değmez inşallah”...

EĞİTİM YÖNETİMİ ve İSTİHDAMINDA DÖNÜŞÜM

- ❖ 652 Sayılı KHK ve MEB Teşkilat Kanunu Değişiklikleri...
- ❖ Eğitimde Esnek Çalışma Uygulamaları (Daha az kişiyle daha çok iş yapma, aynı kişinin farklı işleri yapması)
- ❖ Eğitimde Güvencesiz ve Angarya Çalıştırma Uygulamaları (Ücretli öğretmenlik, İŞKUR istihdamı, angarya işler)
- ❖ Eğitim Yöneticilerinin Atanması Süreci (Performans, Mülakat, Siyasal-Sendikal Referanslar vb)...
- ❖ Atama ve Yer Değiştirme Yönetmelik Değişiklikleri ve Rotasyon...

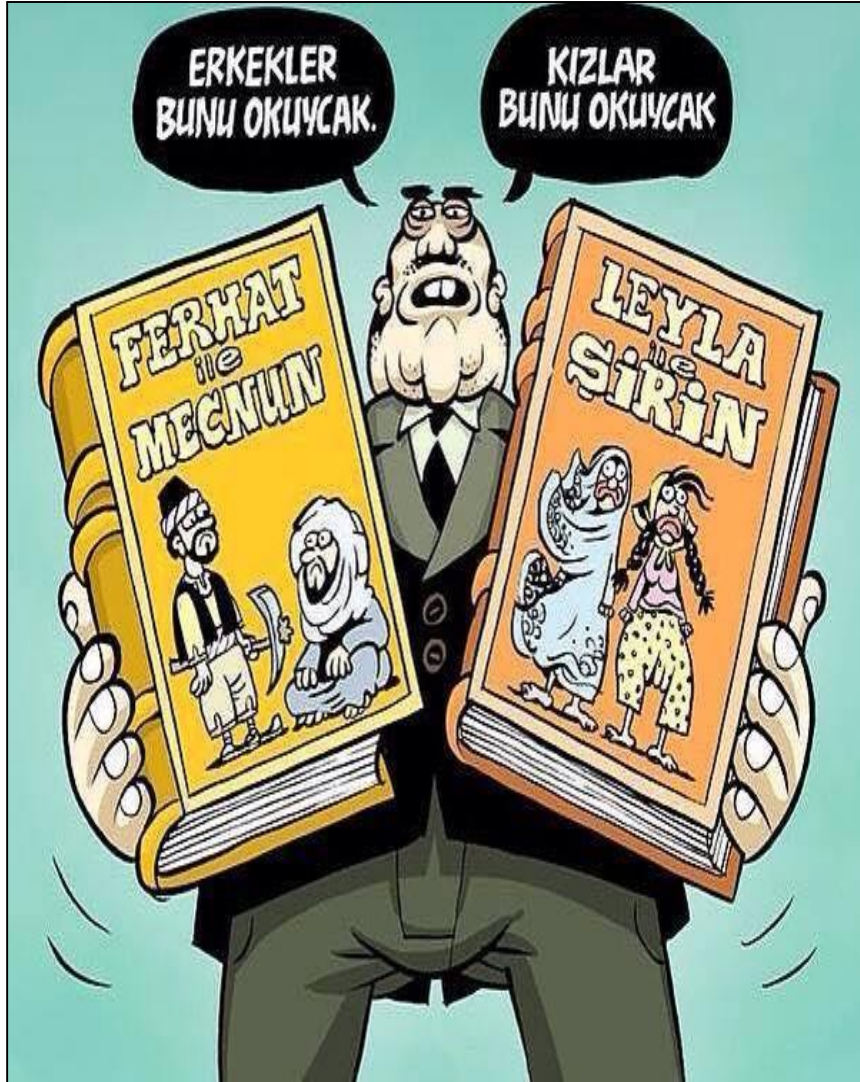
19. MİLLİ EĞİTİM ŞURASI

19. MİLLİ EĞİTİM ŞURASINDA NELER OLDU?

- Anaokullarında öğrencilere “Allah sevgisi” kazandırmak, cennet ve cehennem kavramlarını öğretmen için “dini değerler eğitimi” verilecek...
- Okul öncesi ve ilkokulda kullanılan eğitim aracı metinlerde Anadolu ve İslam kültürüne ait masal, hikaye, şiirler olacak...
- İlkokul 1,2 ve 3’te zorunlu din dersi ...
- Hafızlık eğitimi için ortaokulda okula ara verme süresi 2 yıla çıkarıldı...
- Anadolu otelcilik ve turizm meslek liselerinde renkli sularla yapılan “alkollü içki ve kokteyl hazırlama” dersi kaldırıldı...
- Liselerde zorunlu din dersi saati 2 saate çıkacak...
- Osmanlıca liselerde seçmeli, imam hatiplerde zorunlu olacak...
- Liselerde sağlık ve trafik dersleri kalkacak...
- Okullarda turnike, x-ray cihazı, dedektörle arama yapılacak, okul duvarları yükseltilecek...
- Okul güvenliği için emniyet ve jandarma ile işbirliği yapılacak...
- İlkokullar için disiplin yönetmeliği hazırlanacak...

Karma Eğitim Karşıtlığı

- ❖ Kız ve erkek öğrencilerin küçük yaşlardan itibaren bir arada okutulması, farklı cinslerin birbirini tanınması, farklılıklarına saygı göstermesi ve kadın erkek eşitliğinin okul çağlarından itibaren bilince çıkarılması açısından önemlidir...
- ❖ Karma eğitim sadece eğitim alanı ile ilgili olmayan, toplumsal, sosyolojik ve pedagojik açıdan çok yönlü özellikleri olan bir uygulamadır...
- ❖ Kız ve erkek öğrencilerin önce ayrı sınıflarda, daha sonra ayrı ayrı okullarda öğrenim görmesinin arkasında yatan asıl unsur güçlü olan karşısında itaat edecek, iktidara her koşulda biat edecek “dindar nesiller” yetiştirmektir.

Okulöncesi ve İlkokulda Dini Eğitim

- ❖ Çocuklar, somut düşünme evresinde somut bilgileri düzenli ve mantıklı olarak işleyebilir. Somut düşünce evresi 11-12 yaşlarında tamamlanır...
- ❖ Yetişkinliğin düşünüş biçimi olan soyut düşünebilme, çocuklar için oldukça önemli bir gelişim aşamasını ifade eder...
- ❖ Somut ve soyut düşünce evresini tamamlamamış çocuklara dini eğitim verilmesi, çocukların yaşamının sonraki evrelerini olumsuz etkileyebilir...
- ❖ Henüz oyun çağındaki olan, somut ve soyut düşünce yetileri gelişmemiş olan okulöncesi ve ilkokul öğrencilerine dini eğitim verilmesi, çocukların zihinsel gelişimi açısından sakıncalıdır...

Okulöncesinde ‘Dini Değerler’ Eğitimi

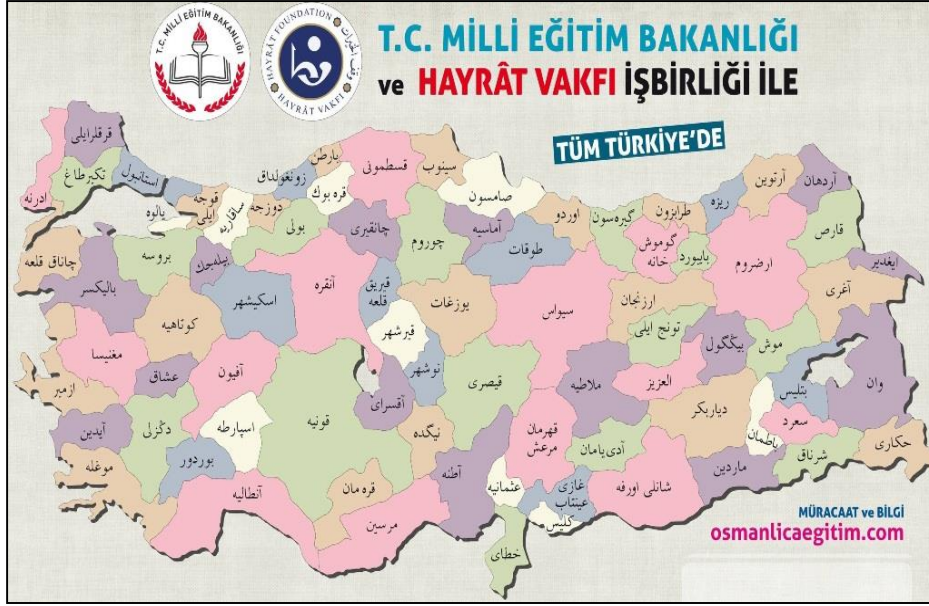

- ❖ Çocukların sosyal gelişimlerinde oldukça önemli bir yere sahip olan; sosyal beceri, sosyal gelişim ve problem çözme becerilerini kazanmada kritik ve duyarlı oldukları dönem 5-6 yaş arasıdır...
- ❖ “Tek din, tek mezhep” üzerinden tüm topluma dayatılan zorunlu din dersleri gibi, dini değerler temel alınarak yapılacak bir değerler eğitiminin ne eğitim sistemine ne de çocuklara somut bir faydasının olması mümkün değildir...
- ❖ Okulda “dini değerler” eğitimi çocukların gelişimi ve pedagojik açıdan sakıncalı bir durumdur...

Çocukları Cehennem Ateşi ile Korkutmak!

Osmanlıca Dersi Dayatması

- ❖ Osmanlıca üç dilden (Arapça, Farsça, Türkçe) oluşan karma bir yazı dilidir. Bu anlamda bilinen şekliyle Osmanlıca diye ayrı bir dil yoktur...
- ❖ Osmanlıca ile Türkçe konuşma açısından benzerdir. Sadece kullanılan alfabe farklıdır...
- ❖ Osmanlıca saray dilidir ve sadece Osmanlı Sarayında kullanılmıştır. Halk evde, sokakta, günlük yaşamında anadili hangisi ise o dilde konuşmuş ve anlaşılmıştır...
- ❖ 21. yüzyılda öğrencilere sırf mezar taşlarını okusunlar diye Arapça ve Farsça karışımı olan bir alfabe üzerinden eski harfleri yazmayı zorla öğretmenin pedagojik olarak hiçbir faydası yoktur...

Sanki din şûrası

Eğitim şurasında, diktatörlük vari sistemlerde görülebilecek tarzda, çocuklara eğitim üzerinden ideoloji aşılayacak kararlar alındı.

LAİKLİK VE LAİK EĞİTİM MÜCADELESİNİN ÖNEMİ

- ❖ Laiklik; dinsel etkinliklerin, devlet ve ekonomik yaşamdan ayrı olarak ele alınması, devletin dinsel esaslara ve dini güce dayanmaması, devletin bütün din ve inançlar karşısında tarafsız olmasını ifade eder...
- ❖ Laikliğin temel ilkesi başkalarının inançlarına, düşüncelerine saygılı olmak, akli ve bilimi rehber edinmek, hangi din ve inançtan olursa olsun her insanın değerli olduğunu savunmak, farklı inançlara ve inanmayanlara saygı göstermektir...
- ❖ Laik eğitim, “dinsizlik eğitimi” demek değildir. Eğitim sisteminin bilimsel esaslara göre demokratik bir içerikte düzenlenmesinin önkoşuludur...
- ❖ Laik olmayan bir eğitim sistemi bilimsel olamayacağı gibi, ne demokrasiye hizmet etmesi, ne de bireylerin inançlarını serbestçe yaşaması mümkündür...
- ❖ Türkiye gibi ülkelerde laiklik ve laik eğitim mücadelesi, okulda ve toplumda yürütülen demokrasi, barış ve özgürlük mücadelelerinden bağımsız ya da ayrı değildir...
- ❖ Eğitimin gerçek anlamda demokratik, laik ve bilimsel bir içerikte olması, herkesin kendi anadilinde eğitim alma hakkının sağlanabilmesi için farklı inanç, mezhep ve kimlikler başta olmak üzere, toplumun en geniş kesimlerinin ortak hedeflere doğru hep birlikte yürümesi ve bu alandaki mücadelenin ortaklaştırılması gerekmektedir...

LAİK, BİLİMSEL VE ANADİLİNDE EĞİTİM	DEVLET ELİYLE DİNSEL EĞİTİM
Demokratik, katılımcı, eşitlikçi, özgürlükçü ve insan hakları odaklıdır.	Türk-İslam sentezine dayalı, mezhepçi, sağcı, cinsiyetçi, tekçi ve otoriterdir.
Laik ve bilimsel referanslara dayalıdır.	Büyük ölçüde dinsel karakterlidir ve dini referanslara dayalıdır.
Herkese eşit, parasız ve nitelikli eğitim hakkını temel alır.	Paralı, piyasa merkezli ve rekabetçi eğitim anlayışına dayanır.
Sorgulayan, eleştiren ve itiraz etmeyi öğreten nesiller yetiştirmeyi hedefler.	Sorgulamayan, itaat eden, biat eden, itiraz etmeyen “dindar nesil” hedeflenir.
Çocukların yüksek yararına, çıkarına dayanır.	Çocukları nesneleştirir, pasifleştirir.
Çokinançlı, çokkültürlü ve çokdilli toplum yapısına uygundur.	Tek din, tek mezhep, tek dil, tek millet anlayışına dayalıdır.
Bilimsel ve eleştirel eğitimi savunur.	Eleştiri ve sorgulamaya kapalı, dogmatik bilgilere dayalı eğitimden yanadır.
Eşit haklara ve eşit yurttaşlık bilincine uygun, çoğulcu eğitim söz konusudur.	Ayrıştırmaya, kutuplaştırmaya ve eşitsizlikleri yeniden üretmeye dayalıdır.

NE YAPILMALI?

- ❖ Eğitim bir insan hakkıdır. Herkesin eğitim hakkından eşit, parasız ve kendi anadilinde yararlanmasının önündeki bütün yasal ve fiili engeller kaldırılmalıdır...
- ❖ Eğitimde her türlü ayrımcı, dışlayıcı ve ötekileştirici söylem ve uygulamalardan uzak durulmalı, eğitim müfredatının oluşturulması ve uygulanmasında demokratik, laik, bilimsel ve evrensel ilke ve değerler referans alınmalıdır...
- ❖ Zorunlu ve “zorunlu seçmeli” din dersi uygulamasına son verilmeli, devlet din eğitiminden tamamen çekilmeli, bütün inançlar karşısında tarafsız olmalıdır...
- ❖ Eğitim politikaları sermayenin istek ve ihtiyaçlarına göre değil, eğitim biliminin gerekleri ve toplumun ihtiyaçları gözetilerek sunulmalıdır...
- ❖ Eğitim hizmetlerinin sunumunda proje temelli ve stratejik planlama değil, demokratik planlamalar yapılmalı, eğitimle ilgili sendikaların görüşleri alınmalı ve uygulanmalıdır...
- ❖ Eğitim emekçilerinin ekonomik sorunları ve çalışma koşulları düzeltilmeli, eğitimde her türden angaryaya, esnek ve performansa dayalı çalışma uygulamalarına ve rotasyon girişimlerine derhal son verilmelidir...
- ❖ Eğitim yöneticilerinin belirlenmesinde “sözlü sınav” ve “siyasi referanslar değil, liyakat ve objektiflik ilkeleri esas alınmalıdır...
- ❖ Eğitime yeterli bütçe, okullara ihtiyacı kadar ödenek ayrılmalıdır...

OKUMA LİSTESİ

- ❖ EĞİTİM SEN, “100 Temel Eser Niçin Temel Eser Değil?”, Broşür, 2009, Ankara.
- ❖ EĞİTİM SEN, **Eğitimde AKP’nin 10 Yılı**, Eğitim Sen Yayınları, 2012, Ankara.
- ❖ EĞİTİM SEN, “Karma Eğitimde Çarpıtmalar ve Gerçekler” Broşürü, Eğitim Sen yayınları, 2014, Ankara.
- ❖ EĞİTİM SEN, “19. Milli Eğitim Şurasında Ne Oldu?” Broşürü, Eğitim Sen yayınları, 2015, Ankara.
- ❖ EĞİTİM SEN, “Değerler Eğitimi Nedir?, Nasıl Olmalıdır?” Broşürü, Eğitim Sen yayınları, 2015, Ankara.
- ❖ Adem YILDIRIM, **Eleştirel Pedagoji**, Anı yayıncılık, 2010, Ankara.
- ❖ Erkan AYDOĞANOĞLU, “Laiklik ve Laik Eğitim Nedir, Ne Değildir?”, Eğitim Notu, 2014, Ankara.
- ❖ Mediha SARI, “Pedagojik Çarpıtmaların Ötesinde: Erkek Egemen Bir Toplum Oluşturma Sevdası ve Karma Eğitim”, *Eleştirel Pedagoji*, 7(37), ss: 11-19.
- ❖ Michael W. APPLE, **Eğitim ve İktidar**, çev: Ergin BULUT, Kalkedon Yayınları, 2006, İstanbul.
- ❖ Michael W. APPLE – J. A. BEANE, **Demokratik Okullar**, çev: Mediha Sarı, Dipnot yayınları, 2011, Ankara.
- ❖ Orkun Saip DURMAZ, **Türkiye’de Öğretmen Olmak - Emek Süreci ve Yeniden Proleterleşme**, Nota Bene yayınları, 2014, İstanbul.